

НАРОДНО СЪБРАНИЕ		
Вх. №	954-01-85	
Дата	05	12 2019 г.

ДО

Г-ЖА ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА

ПРЕДСЕДАТЕЛ

НА 44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

1157
[Signature]

Уважаема г-жо Председател,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 76, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание внасяме Законопроект за изменение и допълнение на Закона за радиото и телевизията.

Молим законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

Вносител:

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за радиото и телевизията

(обн., ДВ. бр. 138 от 1998 г., изм. ДВ. бр. 60 и 81 от 1999 г., изм. ДВ. бр. 79 от 2000 г., изм. ДВ. бр. 96 и 112 от 2001 г. изм. ДВ. бр. 77 и 120 от 2002 г., изм. ДВ. бр. 99 и 114 от 2003 г. изм. ДВ. бр. 99 и 115 от 2004 г., изм. ДВ. бр. 88, 93 и 105 от 2005 г., изм. ДВ. бр. 21, 34, 70, 105 и 108 от 2006 г., изм. ДВ. бр. 10, 41, и 113 от 2007 г., ... изм. ДВ. бр. 106 от 2018 г.)

§ 1. Създават се чл. 19а¹ и 19а²:

„Чл. 19а¹. (1) Насърчават се производството и разпространението на български музикални произведения в радиопрограмите.

(2) Доставчици на радиоуслуги, които излъчват български музикални произведения най-малко 30 на сто от месечното програмно време на радиопрограмите при спазване на изискванията по чл. 19а², се финансират със средства от фонд „Радио и телевизия“, както следва:

1. не по-малко от 2.5 на сто от средствата във фонда – за обществени доставчици на радиоуслуги;

2. не по-малко от 2.5 на сто от средствата във фонда – за търговски доставчици на радиоуслуги.

(3) На всеки три месеца Съветът за електронни медии изготвя справки за българските музикални произведения в радиоуслугите и ги публикува на интернет страницата си. Обобщени данни от тях се публикуват и като част от годишния отчет на Съвета за електронни медии.

(4) Средствата по ал. 2 се изплащат за всяка календарна година не по-късно от 31 декември въз основа на данните от справките по ал. 3.

Чл. 19а². (1) Произведенията по чл. 19а¹, ал. 2 се излъчват в часовия пояс от 7,00 часа до 21,00 часа като не се допуска повторение на едно и също музикално произведение повече от пет пъти в този часови пояс в рамките на едно денонощие.

(2) Най-малко 10 на сто от произведенията по чл. 19а¹, ал. 2 не трябва да са създадени преди повече от 5 години.“

§ 2. В чл. 33, т. 1 накрая се добавя „и по чл. 19а¹, ал. 2“.

§ 3. В Глава пета раздел I „Такси“ с чл. 93, 94, 95, 96 и 97 се отменя.

§ 4. В Глава пета наименованието „Раздел II „Фонд „Радио и телевизия“ се заличава.

§ 5. В чл. 102, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова т. 5:

„5. субсидия от държавния бюджет в размер на 1.5 промила от brutния вътрешен продукт за предходната година;

2. Досегашната т. 5 става т. 6.

§ 6. В чл. 103, ал. 1 т. 7 се изменя така:

„7. финансиране на дейността по чл. 19а¹, ал. 2;“.

§ 7. В Глава пета се създава чл. 104а:

„Чл. 104а. В края на всяка година Управителният съвет на фонд „Радио и телевизия“ представя на Съвета за електронни медии информация за изразходваните средства и анализ на постигнатите резултати.“

§ 8. В § 1 от допълнителните разпоредби се създава т. ба:

„ба. „Българско музикално произведение“ е музикално произведение, текстът на което е на български език, или на което поне един от авторите е български гражданин.“

Заключителни разпоредби

§ 9. (1) В срок до 31 декември 2020 г. Съветът за електронни медии определя членовете на Управителния съвет на фонд "Радио и телевизия", назначава изпълнителен директор на фонда и приема правилниците по чл. 99, ал. 3.

(2) Преди изтичането на срока по ал. 1 министерствата и доставчиците на медийни услуги по чл. 99, ал. 2 определят своите представители в управителния съвет на фонда съгласно същия член.

§ 10. Законът влиза в сила от 1 януари 2021 г., с изключение на § 9, който влиза в сила от деня на обнародването на закона в „Държавен вестник“.

Вносител:

МОТИВИ

към Законопроекта за изменение и допълнение
на Закона за радиото и телевизията

Вече повече от двадесет години българските обществени радио и телевизия не разполагат с ясен модел на финансиране. Въпреки амбициозните планове, залегнали в Закона за радиото и телевизията, приет през 1998г. и които целяха осигуряване на устойчиво финансиране и гарантиране на независимостта на обществените медии, всяка година сме свидетели на един и същ процес – отлагане влизане в сила на съответните разпоредби и административно определяне на държавна субсидия през бюджета, базирано на неадекватни критерии и поставящо под въпрос, ако не съществуването, то поне възможностите за изпълнение на обществената мисия на тези медии. Резултатът е драматичен. Финансовото състояние на БНТ е критично, като по данни, изнесени от генералния ѝ директор, с приемането на новия бюджет, към края на 2020 г., дефицитът на телевизията ще надвиши 70 млн. лева. БНР, което благодарение на професионализма на журналистите там, се ползва с високо обществено доверие, е редовно разтърсвано от скандали, а причините за това се коренят основно в зависимостта, в която е поставено ръководството му спрямо изпълнителната власт.

За да се преодолеят тези хронични проблеми, които през последната година ескалираха, предлагаме нов модел за финансиране на обществените медии. Този модел не може да е базиран на такса от потребителя, която на практика е неприложима по начина, по която е заложена в далечната 1998 г. Предвиждаме финансирането да е основно с публични средства в размер, определен в самия Закон за радио и телевизия и по този начин отделен от годишната бюджетна процедура, т.е. от волята на съответното мнозинство и министерството на финансите. Това ще осигури устойчивост на финансирането и ще позволи по-добро планиране на разходите. Предлагаме размерът на субсидията да е обвързан с обективен показател – брутният вътрешен продукт за предходната година. Конкретното ни предложение е за 1.5 промила от БВП, което ще осигури около 200 млн. лв. в следващите няколко години.

Настояваме Фонд „Радио и телевизия“ най-сетне да бъде конституиран и да влезе във функциите си. Именно към тази структура следва да бъдат превеждани

публичните средства, за да се прекъсне пряката връзка генерални директори – министър на финансите, която поставя очевидни проблеми от гледна точка на независимостта на редакционната политика. Със специална разпоредба задължаваме СЕМ до 31 декември 2020 г. да определи, на база предложения на съответните ведомства и доставчици на медийни услуги състава на Фонда. По закон той задължително включва по един представител на Министерството на финансите, на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, на обществените радио и телевизионни доставчици на медийни услуги и на търговските радио и телевизионни доставчици на медийни услуги.

Специален начин на финансиране на обществените радио и телевизия и отделянето на значителни публични средства за тях е оправдано единствено поради естеството на техните функции или по-точно изпълнението на т.нар. „обществена мисия“. В закона липсва дефиниция на обществена мисия, но такава може да бъде изведена от разпоредбите, които определят една медия като „обществена“, както и от специфичните задължения на БНТ и БНР. Съгласно чл. 6, ал. 2, т.3, 4 и 5, за да бъде една медия обществена, тя трябва да: осигурява чрез програмната си политика защита на националните интереси, общочовешките културни ценности, националната наука, образованието и културата на всички български граждани без оглед на етническата им принадлежност; поощряват създаването на произведения от български автори и българското изпълнителско изкуство. Ал. 3 на същия член пък задължава БНТ и БНР да „съдействат за развитието и популяризирането на българската култура и българския език, както и на културата и езика на гражданите в съответствие с етническата им принадлежност“, да „отразяват различните идеи и убеждения в обществото чрез плурализъм на гледните точки във всяко от новинарските и актуално-публицистичните предавания с политическа и икономическа тематика“, „съдействат за взаимното разбирателство и толерантността в отношенията между хората“ и др.

Изпълнението на тези задачи понякога изискват създаването на специални механизми, за да не останат просто добри пожелания. Това е особено видно по отношение на популяризирането на българската култура и българския език. Цитираните разпоредби, както и ал. 4 на чл. 19а, според която производството и разпространението на европейски, в т.ч. на български произведения в радиопрограмите се насърчават, нямат никакъв реален ефект върху съдържанието на програмите.

За това предлагаме Фонд „Радио и телевизия“ да бъде задължен да заделя годишно 5% от общите си постъпления, с които да финансира онези доставчици на радиоуслуги, които отговарят на определени условия, а именно: най-малко 30% от месечното програмно време да е посветено на българска музика, 10% от която да е създадена преди не повече от 5 години. Конкретно това означава, че приблизително 10 млн. лева годишно (5 млн. за обществените и 5 млн. за търговските доставчици на радиоуслуги) ще бъдат разпределяни между доставчиците, които изпълняват тези критерии. Включването на търговски доставчици е наложително, за да се осигури ефективността на мярката. Важно последствие от същата мярка ще бъде и повишаване на доходите на българските творци, съгласно Закона за авторското право и сродните му права. За целите на този нов механизъм за насърчаване на българските музикални произведения предлагаме и легална дефиниция, според която такова е *„музикално произведение, текстът на което е на български език, или на което поне един от авторите е български гражданин“*.

С оглед подпомагане на надзорната дейност на СЕМ по чл. 33 от ЗРТ и за да се осъществи ясно връзка между публичния начин на финансиране и специфичните мисии на обществените телевизии и радио, предлагаме Фонд „Радио и телевизия“ ежегодно да представя информация за изразходваните средства и анализ на постигнатите резултати.

Вносител:

Предварителна оценка на въздействието

на Законопроекта за изменение и допълнение
на Закона за радиото и телевизията

I. Основания за законодателната инициатива

Законопроектът е насочен към укрепване дейността на фонд „Радио и телевизия“, създаден именно с цел финансиране на радио и телевизионна дейност. Този фонд е трябвало изцяло да поеме финансирането на БНР, БНТ и Съвета за електронни медии още от 1ви януари 2006г., като всяка година с приемане на Закона за държавния бюджет тази дата се отлага.

Във връзка с начина, по който се набират средствата във фонда се предлага и отмяна на единия от тях, а именно - месечната такса въз основа на всеки регистриран електромер, платима от гражданите, юридическите и физическите лица, осъществяващи търговска дейност, както и от държавните и общинските организации. Предлага се определянето на субсидия от държавния бюджет в размер на 1.5 промила от brutния вътрешен продукт за предходната година.

Освен това предлаганите от нас промени в Закона за радиото и телевизията целят закрилата и съхранението на българския език, чрез насърчаване на неговата употреба. В момента в него е записано (чл. 19а, ал. 4), че се насърчават производството и разпространението на европейски произведения в радиопрограмите. Безспорно е, че българските произведения, и в частност българската музика попадат в приложното поле на разпоредбата. Тя обаче има по-скоро декларативен характер. Затова и промените всъщност я изпълват със съдържание. Установява се механизъм за подпомагане на доставчиците на радиоуслуги – както обществените, така и търговските, чрез използване на средствата, събирани във фонд „Радио и телевизия“. Предвижда се в случаите на излъчване на български музикални произведения при спазване на законовите изисквания – определено съотношение в месечното програмно време на радиопрограмите, часови пояс на излъчване и др., доставчиците на радиоуслуги да се финансират със средства от фонда. По този начин за доставчиците

на радиоуслуги се въвежда стимул да разпространяват българската музика в радиоефира.

II. Заинтересовани групи

Всички български граждани са заинтересовани от качествени, финансови стабилни и независими обществени медии. На още по-голямо основание нацията ни е заинтересована от съхранение на своето най-голямо богатство – българския език.

По-конкретно заинтересовани са:

Работещите в обществените медии, техният мениджмънт и служители, които ще са до голяма степен гарантирани в своята независимост.

Частни и обществени доставчици на радиоуслуги, които при изпълнение на определени условия ще имат достъп до нов финансов ресурс общо от около 10 млн. лв. с тенденция да нараства.

Авторите и изпълнителите на български музикални произведения, чието изкуство ще бъде излъчвано по-често, което от своя страна води до по-високи доходи от авторски права.

III. Анализ на разходи и ползи

Приемането на законопроекта е свързано с увеличаване на отделяните от държавата средства за обществените медии. Предвижда се общо и в следващите няколко години те да се в размер на около 200 млн. лв. Това е крайно необходимо с оглед на критичното финансово състояние на БНТ, например. В този 1.5 промила от brutния вътрешен продукт влизат и средствата за насърчаване на излъчването на български музикални произведения в обществените и частни медии.

IV. Административна тежест и структурни промени

Приемането на законопроекта ще наложи извършването на административни промени, а именно конституирането на Фонд „Радио и телевизия“, съгласно разпоредбите на чл. 98 и 99 от ЗРТ.

V. Въздействие върху нормативната уредба

Законопроектът не е свързан и не налага промени в други нормативни актове.

Вносител: